

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Polednové a soudců JUDr. Jany Šalomounové a Mgr. Martina Šebka v právní věci **péče o nezletilou K[redacted] K[redacted], nar. [redacted]**, zastoupenou Městským úřadem Mariánské Lázně jako opatrovníkem, dceru matky I[redacted] K[redacted], nar. [redacted], servírky, bytem [redacted] [redacted] a otce B[redacted] K[redacted], nar. [redacted], starobního důchodce, bytem [redacted], za účasti navrhovatele Ing. A[redacted] K[redacted], nar. [redacted], invalidního důchodce, bytem [redacted] [redacted] [redacted] [redacted], **o úpravu styku třetí osoby s nezletilou**, k odvolání navrhovatele do rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 17.5.2016 č.j. 19 P 102/2011-265,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se potvrzuje.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.**

Odůvodnění

Proti výše uvedenému rozsudku, jímž soud I. stupně zamítl návrh A[redacted] K[redacted] na úpravu styku s nezletilou K[redacted] K[redacted] na každou sobotu v lichém týden od 9:00 hodin do 18:00 hodin, zároveň rozhodl o nákladech řízení, že je žádnému nepřiznal, si podal navrhovatel A[redacted] K[redacted] včas odvolání. Ve zdůvodnění tohoto odvolání vytkl soudu, že odůvodnil své rozhodnutí s odvoláním na nález Ústavního soudu pod sp.zn. II. ÚS 568/2006. Jedná se o případ z roku 2006, tj. z doby, kdy byl ještě v platnosti socialistický občanský zákoník. Rodinné právo bylo od občanského práva odděleno jen jako legislativně samostatné,

od občanského práva odlišné právní odvětví, představuje jeden z nejhlubších a nejzávažnějších praktických a ideologických rozdílů, jímž se socialistický systém práva liší od systému práva buržoazního. Zákon o rodině č. 94 z roku 1963 prošel od doby svého vzniku do konce své platnosti zásadními změnami a od 1. ledna 2014 byl nahrazen částí II rodinné právo v občanském zákoníku. Podle § 927 nového občanského zákona, tj. zákona č. 89 z roku 2012, který dne 1.1.2014 nabyl účinnosti, je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmi osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí. Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Chebu jsou podle Úmluvy o právech dítěte nesporně dotčena základní práva dítěte, kde je uvedeno v čl. 13, že zájem dítěte je předním hlediskem při jakékoliv činnosti dětí a stát jako smluvní strana této úmluvy, je povinna zajistit dítěti takovou ochranu a péči, která je nezbytná pro jeho blaho. Nezletilé byla poskytnuta možnost svobodně a bez nátlaku vyjádřit svůj názor prostřednictvím opatrovníka, kterému opakovaně vyjádřila přání, že se s navrhovatelem vidat chce, přestože je jí známo, že si to matka nepřejí. Napadený rozsudek Okresního soudu v Chebu odůvodnil své rozhodnutí přihlédnutím k rozhodnutí Ústavního soudu výše citovaného, kde cituje, že není dána ani právní vazba, což je sporné. O biologickém vztahu matky nezletilé a nezletilé pochybovat nelze, jiné je to už u otce nezletilé. Již při prvním soudním jednání o úpravě styku přítomná matka nezletilé prostřednictvím své právní zástupkyně navrhla odročit jednání, neboť matka hodlá podat žalobu na určení otcovství, ale tuto žalobu nikdy nepodala. Při soudním jednání o popření otcovství 12.11.2012 B. K. jako svědek vypověděl, že nezletilou považuje za svou dceru a hodlá k ní otcovství uznat, ale na to si vzpomněl až 1.6.2015. V návaznosti na tato fakta pokrevní příbuzenství nezletilé k současnému matrikovému otci je sporné. Uvádět rodinu rodičů nezletilé jako biologickou rodinu je zavádějící. Dále uvedl, že biologický otec žije na adrese [redacted], v rodinném domě, který patří po rozvodu manželství do SJM jmenovaného, když SJM, které rozvodem zaniklo, nebylo dosud vypořádáno. Tvrzení matky a otce, že tvoří rodinu se společnou domácností, je lživé. Není také pravdou, že jeho návrh na úpravu osobního styku s nezletilou je ryze účelový. Nezletilou neovlivňoval a ovlivňovat ani do budoucna nehodlá. Naopak chování rodičů nezletilé je nezodpovědné. Od doby nabytí právní moci rozsudku o popření otcovství, tj. 11.12.2012, až po uznání otcovství B. K. k 1.6.2015, byla nezletilá vystavena právnímu vákuu se všemi možnými důsledky, proto je navrhovatel rád, že má nezletilá konečně svého matrikového otce. Nezletilou nemůže vnímat jako cizí osobu, od jejího narození až do 5-ti let o ni pečoval. On sám jako tvrzení společného spokojeného života poukázal na uzavření církevního sňatku 15.6.2006, po kterém následoval křest nezletilé. Tento sňatek však byl anulován. Poukázal také na dobré vztahy se svými staršími dětmi narozenými z manželství. Ze všech těchto důvodů napadený rozsudek považuje za nesprávný a navrhl, aby jej odvolací soud zrušil nebo změnil a jeho návrhu na úpravu styku vyhověl.

Opatrovník ve svém vyjádření odkázal na výpověď nezletilé, kterou zaprotokoloval na Základní škole [redacted] a ze které vyplývá, že se s navrhovatelem stýkat nechce. Svůj názor, který je oproti minulému období, tj. oproti září 2015, odlišný, zdůvodnila tím, že si vzpomíná na ošklivé věci, které měl pan navrhovatel – K. dělat mamince. Od jmenovaného si pouze chtěla vzít andulky a nějaké hračky, které jí u něj zůstaly. Biologický otec pan K. k nim chodí na návštěvu o víkendech, když je matka v práci, oni sami k němu jezdí do [redacted], kde bydlí.

Odvolací soud z podnětu odvolání přezkoumal rozsudek soudu I. stupně a zároveň vycházel z důkazů, které byly provedeny a zároveň vycházel z vyjádření nezletilé, které opatřil opatrovník dne 9.9.2016 a po zhodnocení odůvodnění napadeného rozsudku, tak jak se promítl do písemného vyhotovení rozsudku, dospěl k závěru, že odvolání navrhovatele důvodné není.

Posuzovanou problematikou se odvolací soud již zabýval, když původně rozsudek soudu I. stupně z 2.10.2015 zrušil vzhledem k procesním vadám v tomto řízení. V této věci se navrhovatel domáhal úpravy styku s nezletilou na každou sobou v lichém týdnu od 9:00 do 18:00 hodin. Jak však z řízení vyplynulo, nebylo správné uvedení v záhlaví, že se jedná o nezletilou, která má neuvedeného otce, naopak došlo v mezidobí k tomu, že na základě testů DNA je skutečným biologickým otcem pan B. K. . Vzhledem k tomu, že soud I. stupně i přes tuto situaci, která byla známa, upravil styk navrhovatel, aniž by uvažoval o tom, že existuje již zápis biologického otce v matrice nezletilé, pak odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení soud I. stupně vyslechl jak matku, tak otce a navrhovatele, přičemž z výpovědi navrhovatele vyplynulo, že připouští, že má další dvě starší děti, které se z manželství s matkou narodily, ale vztahy mezi ním a zejména nezletilou I. nejsou vstřícné, jsou chladné. On sám ovšem má zájem stýkat se s nezletilou proto, že se od jejího narození podílel na její výchově až do doby, kdy matka odešla ze společné domácnosti.

Matka naopak trvala na tom, že ze společné domácnosti odešla z důvodu nevhodného chování ze strany navrhovatele, kdy byla fyzicky napadána a to i za přítomnosti nezletilé, přičemž hrubým způsobem se choval i ke starší dceři a to je důvod nesouladných vztahů mezi staršími dětmi a navrhovatelem. Poukázala na dobrý vztah mezi biologickým otcem a nezletilou, který se podařilo navázat a který se časem upevňuje. K charakteru jejího vztahu k navrhovatel, pak sdělila, že ho považuje za manipulátora a zlého člověka, který si vše vynutil bitkou.

Biologický otec se vyjádřil tak, že vlastně již jednou matka odešla od navrhovatele a to v roce 2011 právě vzhledem k hrubému chování navrhovatele, začali spolu žít a z jejich soužití se posléze narodila nezletilá, když její skutečné otcovství bylo ověřeno až v roce 2012. S nezletilou má biologický otec dobrý vztah, je rozvedený, má také již zletilého syna, který žije ve stejném domě jako on. Poté co založili společné soužití s matkou nezletilé, se nezletilá asi tři roky v noci budila, neboť měla sny, že pořád někde utíká, což řešili prostřednictvím psychologa, ale tytéž problémy se nyní objevily při zahájení řízení o úpravě styku. V této době však opatrovník nevyžadoval nové aktuální stanovisko nezletilé, a proto opatrovník ponechal rozhodnutí na úvaze soudu.

Pokud odvolací soud doplnil odvolací jednání tak právě aktuální zprávou o aktuálním stanovisku nezletilé k realizaci styku s navrhovatelem a z této zprávy vyplynulo, že nezletilá zájem o styky s navrhovatelem nemá. Má zájem pouze o převzetí hraček, které zůstaly v bydlíšti navrhovatele a které odmítl navrhovatel dát nezletilé sebou do nového bydlíště, kde žije nyní s matkou.

V průběhu řízení před soudem odvolacím navrhovatel připustil, že nezletilou viděl naposled v roce 2013, od té doby se s ní pravidelně nestýká a pokud ji náhodně potká na ulici či v obchodě, tak ji neosloví. Přesto je přesvědčen, že nezletilá o styky s ním zájem má.

Z projevu matky a biologického otce vyplynulo, že nezletilá nemá vztah k navrhovateli, nemá zájem se s ním stýkat, má skutečně zájem pouze o hračky, které zůstaly u navrhovatele, s nezletilou se viděl naposled na počátku roku 2013 a pokud se náhodně potkali v obchodě či na ulici, tak nezletilá jej nepoznává, už si nepamatuje ani jak vypadá.

Odvolací soud vycházel z úpravy provedené v ust. § 927, ostatně tak jako ve zrušovacím usnesení prvního rozsudku soudu I. stupně (nového občanského zákona, tj. zákona č. 89 z roku 2012 Sb.), podle kterého právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Odvolací soud znovu připomíná platnou judikaturu, zejména nálezy Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 568/2006, které na problematiku styku bývalého manžela matky, jehož otcovství bylo popřeno, dopadá. Předpokladem úpravy styku je existence rodinné vazby, konkrétně citového vztahu, který není jen přechodný a vykazuje znaky trvalé vazby. Jde o vytvořený vztah důvěry a nestačí delší dobu trvající sociální kontakt. Předpokladem je, že tato osoba fakticky sice vykonávala péči o dítě a starala se o ně a dítě svojí péčí i současně ovlivňuje a obohacuje. Pokud v dané situaci bylo pouto přetrženo, pak rozhodující je, zda rodinný vztah mezi dítětem a sociálně blízkou osobou, tj. navrhovatelem, lze opět navázat. V této situaci soud odvolací dospěl k závěru, že bylo citové pouto přetrženo tím, že došlo k odchodu matky ze společné domácnosti a k rozvodu manželství navrhovatele a matky nezletilé a od té doby se navrhovatel s nezletilou nestýkal, ale v současné době zájem nezletilá o kontakty s navrhovatelem neprojevuje, a pokud jej telefonicky kontaktovala, tak tuto iniciativu zdůvodnila tím, že se jí zastesklo po hračkách, které u navrhovatele zůstaly a které si nesměla vzít sebou, byť připustila, že si matka ani přeje, aby se s ním stýkala. V současné době neprojevuje zájem stýkat se s navrhovatelem, a jak vyplývá z výpovědi matky a biologického otce asi by jej ani nepoznala. Dalším kritériem pro úpravu styku je rozhodující, že nedostatek styku s těmito osobami by pro dítě znamenal újmu a za rozhodující v této souvislosti je pak vyjádření samotné nezletilé. Jak vyplývá ze samotné výpovědi navrhovatele, neměl zvláštní nebo specifický vztah k nějaké činnosti, sportu, hudbě, kterou by motivoval nezletilou a kterou by ji obohacoval. V této souvislosti proto nelze dovodit, že by bylo na újmu pro nezletilou to, že se s navrhovatelem nebude stýkat. Nezletilá se jednoznačně vyjádřila, i když její vyjádření oproti uplynulému roku bylo odlišné, ale ne natolik, aby nemohl odvolací soud dovodit, že zájem nezletilé je motivován výlučně snahou se vídat s navrhovatelem. Již v předchozí výpovědi nezletilá opatrovníkovi uvedla, že by sice chtěla vidět navrhovatele, ale proto, že má hračky u navrhovatele, ale vzhledem k tomu, že maminka si to nepřeje, tak je pro klid v rodině lepší, když se stýkat nebudou. Toto stanovisko postavila do jednoznačného světla v září 2016, kdy uvedla, že nemá zájem o styk s navrhovatelem, když má vzpomínky na to, jak matce ubližoval. Tuto výpověď uvedla zcela jednoznačným způsobem a to v prostředí školy, kde nemohla být nikým z rodičů či jinými osobami ovlivňována. Přes výslovný dotaz opatrovníka na důvod změny názoru na svém vyjádření setrvala.

Odvolací soud pak vychází z toho, že jsou i další rozhodnutí Ústavního soudu a to například sp.zn. II. ÚS 868/2012 a II. ÚS 4160/2012 a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 1376/2012, přičemž z těchto rozhodnutí vyplývá, že participačnímu právu dítěte, tj. vyjádřit se k úpravě styku s třetí osobou, je považováno za důležité kritérium, přičemž věk a zralost dítěte jsou pouze individuálními skutečnostmi. Nezletilá ve věku [REDAKCE] let je podle názoru odvolacího soudu natolik zralá, že je zde určitý stupeň schopnosti zhodnotit budoucí

následky vlastních rozhodnutí nebo rozhodnutí rodičů v této souvislosti, vyjádřila své právo zcela svobodně, bez manipulace a vlivu nebo tlaku a s ohledem na charakter této problematiky odvolací soud vychází z vyjádření nezletilé, kromě toho bez významu není hostilní, nepřátelský vztah mezi matkou a otcem a na druhé straně navrhovatelem. Proto dospěl k závěru, že předpoklady pro úpravu styku navrhovatele s nezletilou nejsou splněny.

Rozhodnutí soudu I. stupně proto považuje za správné a podle § 219a o.s.ř. je potvrdil.

O náhradě nákladů řízení před odvolacím soudem pak rozhodl podle § 23 zákona o zvláštních řízeních soudních, když podle této úpravy nemá žádný z účastníků řízení v řízení, které lze zahájit i bez návrhu, právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

V Plzni dne 12.9.2016

JUDr. Alena Polednová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iveta Černá